

Forumlezingen in imperatieven: lexicale constructies of productieve syntaxis?*

Gertjan Postma (Meertens Instituut Amsterdam)

Abstract

In this paper we study three frozen imperative constructions in Dutch (*geef op!*, *opgehoepeld!*, and *opgepast!*) and inquire their highly specific reference properties: all arguments disallow for displaced reference, similar to what we see in animal communication ("forum-readings"). We show that these seemingly idiosyncratic, frozen, and isolated properties can be derived from principles drawn from productive language competence. We show that the block on displaced reference realizes an endpoint on a scale of *forum*-readings. The extreme properties are compositionally imported into the construction by a resultative particle (e.g. *op*) that projects a specifier that is non-thematic. Dutch imperative adverbs (*toch*, *maar*, *eens*) are classified according to their quantificational properties. They import distinct possible-world semantics of which the forum reading is a special case. The null spellout of arguments in the *op*-construction is tied to the one-phase nature of these utterances.

1. Inleiding

In dit artikel wil ik drie constructies bespreken die een aantal dingen gemeen hebben die een gezamenlijke en afzonderlijke bespreking rechtvaardigen. We zullen laten zien dat - hoewel het kennelijk gelexicaliseerde constructies zijn - ze toch beregeld worden door de productieve syntaxis. De mogelijk lexicale restricties worden niet veronachtzaamd, maar veeleer terzijdegesteld. Ze zijn misschien interessant voor letterkundigen maar niet voor formeel-taalkundigen.

In dit verband is het belangrijk te noemen wat de formeel taalkundige eigenlijk wil. Wat hij niet wil – en wat wij in dit artikel ook niet willen – is wat Coussé & Oosterhof (2012) het "afdoende beschrijven" van een constructie noemen. Voorzover dat "afdoende" al gepreciseerd kan worden, is het ongewenst. Ontdekkingen in andere constructies verschaffen voortdurend nieuwe perspectieven. En sterker: wat wij nu aan dimensies in een constructie ontdekken, is ontsproten aan ons gestaag ontluikende inzicht in de grammatica in het algemeen. We kunnen slechts *aspecten* van een constructie onder de loupe nemen en zien of die aspecten *gedeeld* worden met andere constructies. Als dat zo blijkt te zijn, dan is de veronderstelling dat er een gemeenschappelijk ingrediënt in die constructies zit, een ingrediënt dat gedeeld wordt. Dat gemeenschappelijk ingrediënt voert zijn individuele betekenisaspect toe aan de gehele constructie volgens de regels van de compositionaliteit.

Twee van de hier te beschouwen constructies is de twee soorten participiale imperatief (*opgehoepeld!*, *opgepast!*), die ik eerder besproken heb in Rooryck & Postma (2007); de derde constructie is de spreker-georiënteerde partikel-constructie (*geef op!/vertel op!*) zoals beschreven in Den Dikken (1998). We zullen de participiale imperatief in tweeën splitsen omdat er twee gescheiden betekenissen zijn: die van een alarmuiting (*pas op!*) en die van een verjaaguiting (*ga weg!*). De reden wordt verder in het artikel duidelijk. We geven de voorbeelden in (1a-c).

* Met dank aan de deelnemers van de Cradle of Language conferentie, 7 november 2006 te Stellenbosch (ZA), de TIN-dag feb 2004 (het stuk over *eens*), het 32ste GLOW-Colloquium te Nantes (FR) 15-18 April 2009 (het stuk over faserecursie), de TABU-dag te Groningen 3 juni 2010, het Semantisch Colloquium 15 september 2009 te Nijmegen, de Syntax Circle 13 mei 2009 te Leiden, het Seminario LAPAL, 9 oktober 2012 in Rio de Janeiro, en de Dag van de Nederlandse Zinsbouw van 23 november 2012 in Antwerpen.

(1)	a.	opgedonderd	agressie-uiting	type I
	b.	opgepast!	alarm-uiting	type II
	c.	geef op!	bedel-uiting ¹	type III

We laten de negatieve participiale imperatieven "daarom niet getreurd" buiten beschouwing omdat deze van een ander type zijn. Niet alleen gaan ze vergezeld van de negatie, ze dragen ook geen partikel bij zich, zoals terecht door Coussé & Oosterhof (2012) wordt opgemerkt. Deze splitsing was al impliciet aanwezig Postma & Rooryck (2008)², welk artikel kennelijk aan de aandacht van Coussé & Oosterhof ontsnapt is en waarvan het eerste deel van dit artikel een samenvatting is. De buitensluiting van het *niet getreurd*-type wordt formeel gerechtvaardigd door alleen de zgn. universele imperatieven (MUST) te beschouwen en de existentiële imperatieven terzijde te stellen (Grosz 2011). Het verschil wordt in sectie 4 verder uitgewerkt.

Zoals Den Dikken (1998) aantoont, vindt er een bijzondere binding plaats van het impliciete indirecte object in (1c): de ontvanger is altijd gelijk aan de spreker. Vandaar dat Den Dikken deze imperatieven *spreker-georiënteerd* noemt. Den Dikken schrijft dit toe aan de aanwezigheid van het partikel 'op' dat hij een *spreker-georiënteerd partikel* noemt. Wat Den Dikken niet noemt, is dat niet alleen het indirecte object (de spreker) maar ook het subject gebonden is aan de speech act: de hoorder. Dat ligt natuurlijk voor de hand omdat het imperatieven betreft. Maar ook het derde argument wordt op een bijzondere manier gebonden: het object is het topic van de taaldaad en moet aanwezig zijn in de discourse. We zullen spreker, hoorder, het topic, tijd en plaats van de taaldaad *het forum* noemen. Een uiting als in (1c) heeft een *forum-lezing* omdat *alle* argumenten verplicht gebonden zijn in het forum. In de volgende bladzijden zullen we de bijzondere eigenschappen van forum-lezingen bespreken. In paragraaf 3 zullen we het mechanisme beschrijven hoe het partikel zijn activiteit kan uitvoeren. In paragraaf 4 bespreken we kort het onderscheid tussen universele en existentiële imperatieven zoals die in de formele semantiek wordt gemaakt. We voegen er een derde type aan toe en zullen deze identificeren als de forumlezing. In paragraaf 5 unificeren we de drie constructies naar hun betekenis. In paragraaf 6 beschrijven we de beperkingen op de forumconstructie en concluderen dat de restricties erop mogelijk dezelfde materiële en formele oorzaak heeft als de restricties in dierentaal.

2. Eigenschappen van forumconstructies

2.1 Binding aan de discourse

Zoals we in de inleiding al opmerkten zijn de spreker-georiënteerde partikels van Den Dikken in feite forum-partikels. Alle argumenten moeten naar de discourse verwijzen. Dit geldt niet alleen voor de participanten van het predikaat (subject, object, indirect object) maar ook voor de tijdsreferentie en de plaats. Dit wordt tot uitdrukking gebracht door de glossen in (2).

(2)	a.	Geef op! 'geef dat (daar bij jou) aan mij hier en nu'	geven/*opgeven
	b.	Vertel op! 'vertel dat (wat jij weet) aan mij hier en nu'	vertellen/*opvertellen
	c.	Zeg op! 'zeg dat (wat jij weet) aan mij hier en nu'	zeggen/*opzeggen

¹ De betekenissen zijn niet strikt gescheiden. Zo valt *vlieg op!* qua vorm onder (1c) maar qua betekenis in (1a). *Kom op!* lijkt nog weer anders, maar dat is slechts schijn. In paragraaf 7 zullen we de constructies unificeren.

² Een geschreven versie is beschikbaar via lingbuzz: <http://ling.auf.net/lingbuzz/000470/current.pdf>

De oorzaak van dit gedrag moet in het partikel *op* zitten. Zonder dit partikel is de forumwerking afwezig. Er is dan verschuiving naar iedere mogelijke referent mogelijk (3a). In de forum-constructie leidt dit tot ongrammaticaliteit (3b).

(3)	a.	Geef aan Piet/Jan/...!	verschuiving van IO
	b.	*Geef aan Piet/Jan/... op!	geen verschuiving van IO

Het indirecte object is steeds spreker-georiënteerd (1ste persoon), het onderwerp is steeds hoorder-georiënteerd (2de persoon), terwijl het object steeds aan een ander ding in de discourse wordt gebonden (3de persoon).³ Waarom dit zo en niet anders is, zal aanstonds blijken. Voor verdere referentie geef ik de data in (4a-d).

(4)	a.	*Vertel dat andere verhaal op	geen object verschuiving
	b.	*Vertel straks op!	geen tijdverschuiving
	c.	*Vertel niet op!	geen negatie
	d.	*Vertel \emptyset op	geen subject verschuiving
- voor alle $x \neq 2$

We zullen dit samenvatten in (5).

- (5) In de aanwezigheid van een forum-partikel worden alle argumenten gebonden binnen het forum van de taaldaad

We kunnen daarom stellen dat verschoven referentie ("displaced reference") niet mogelijk is. Dat geldt voor alle extensionele argumenten, en ook voor de waarheidswaarde. Alle extensies liggen dus vast in het hier en nu.

2.2. Nul-uitspelling

Een hiermee samenhangende eigenschap is dat alle argumenten en tijd- en plaatsadverbia leeg moeten zijn. Dit wordt geïllustreerd in (6).

(6)	a.	*Geef jij op!	subject verplicht leeg
	b.	*Geef dat op	object verplicht leeg
	c.	*Geef mij op	indirect object verplicht leeg
	d.	*Geef nu op	tijd verplicht leeg
	e.	*Geef wel op	polariteit verplicht leeg
	f.	Geef $\{\emptyset_2/*jij\}$ $\{\emptyset_{top}/*dat\}$ $\{\emptyset_1/*mij\}$ op!	

We kunnen dus (5) aanscherpen tot (7).

- (7) In de aanwezigheid van een forum-partikel blijven alle argumenten onuitgedrukt en worden gebonden binnen het forum van de taaldaad

Het is wel mogelijk om argumenten zinsfinaal uit te spellen maar niet in de structurele argumentpositie.

- (8) a. Geef op, die bal!

³ Coussé & Oosterhof (2012) handhaven zonder duidelijke reden de oude terminologie "speaker-oriented" in weerwil van Postma & Rooryck (2008).

- b. Vertel op, jij!
- c. *Vertel jij op!

Met Den Dikken (1992) en Barbiere (2007) zullen we aannemen dat deze argumentele zinsfinale elementen buiten de zin staan. Ott & De Vries (te verschijnen) identificeert ze als backgrounding rechts-dislocaties.

2.3. Forum effecten in participiale imperatieven

Hoewel niet zo spectaculair als in de triadische werkwoorden *geven*, *zeggen*, en *vertellen*, treffen we deze forumeffecten ook in participiale imperatieven aan. Voor de gewone argumenten als subject, object en indirect object is hier weinig te beleven, maar het effect is duidelijk met tijd, plaats, en negatie. Dit kunnen we mooi zien door het effect te vergelijken met kale imperatieven en infinitivale imperatieven. Beschouw het effect van de toegevoegde negatie in *let op*, *opletten* en *opgelet* in (8).

(9)	a.	Let niet te goed op!	(kale imperatief)
	b.	Niet al te goed opletten!	(infinitivale imperatief)
	c.	*Niet al te goed opgelet!	(participiale imperatief)

Hoewel negatie in deze constructie enigszins gemarkeerd is vanwege de niet zo waarschijnlijke semantiek, leidt de negatie niet tot ongrammaticaliteit bij de kale en infinitivale imperatief. Met name in ironische contexten worden ze goed. Bij de participiale imperatief is het effect van een andere orde, hetgeen we aangegeven hebben met *. Deze zijn zelfs met ironie niet goed te krijgen. Vergelijkbare effecten met tijdsverschuiving als in (9).

(10)	a.	Let straks op!	(kale imperatief)
	b.	Straks goed opletten!	(infinitivale imperatief)
	c.	*?Straks goed opgelet!	(participiale imperatief)

Het effect in (10) is wat kleiner dan in (9) maar het contrast is nog steeds aanwezig. Verdere tests zijn hier niet mogelijk, omdat het intransitieven betreft. Het subject kan wel gelexicaliseerd worden, maar het valt niet uit te maken waar dat staat.

- (11) a. Opgehoepeld, jij!

Als we aannemen dat dergelijke subjecten een positie buiten de zin innemen dan hebben we hier vergelijkbare structuren als in (8). We zullen dus aannemen dat de drie constructies, *geef op!*, *opgehoepeld!*, *opgepast!*, alledrie lege argumenten bevatten en alledrie forumconstructies zijn. Omdat ze ook alledrie een benadrukt partikel bevatten, zullen we aannemen dat het forum-effect veroorzaakt wordt door dit partikel. We spreken daarom van *forumpartikel*. Dit is altijd *op* in Den Dikkens constructie, en meestal (maar niet altijd) *op* in de participiale constructies. Het moet 'm dus niet in de lexicalisatie maar in de structuur zitten. Bovendien valt het partikel in de participiale constructie samen met het reeds aanwezige resultatieve partikel. We zullen dus aannemen dat een beklemtoond resultatief partikel in bepaalde gevallen een forum-effect teweeg kan brengen.

- (12) Een resultatief hoofd kan het forum-effect bewerkstelligen

Dit resultatieve partikel is al aanwezig in *opgehoepeld* en *opgepast*, maar niet in *geven*, *vertellen*, *zeggen*. Daar moet het toegevoegd worden om het forum-effect te bewerkstelligen.

Maar ook in *opletten/oppassen* is er iets bijzonders met *op* aan de hand. Dat bespreken we in paragraaf 3.

3. De status van het forumpartikel *op*

3.1 De status van *op* in *Den Dikkens constructie*

Laten we eerst een onderzoek instellen naar *op* in de constructie *geef op, vertel op, zeg op*. Het mag duidelijk zijn dat dit geen gewoon resultatief partikel is. Deze imperatieven zijn namelijk geen realisaties van **opgeven, *opvertellen, *opzeggen*. Hoewel het een gewoon partikel lijkt, is het dat niet. Waarin zit 'm het verschil? Laten we eerst gewone resultatieve partikels bekijken. Een gewoon resultatief partikel zit laag in de boom als complement van het werkwoord (Hoekstra & Mulder 1990). Het heeft dan steeds een subject waarvan *op* zelf de result-state denoteert (cf. 13a, secundaire predicatie).

(13)	a.	Jan eet [de appel <i>op</i>]	
	b.	Dat _i waait wel [t _i over]	Dat <i>is</i> overgewaaid
	c.	Jan _i regent [t _i nat]	Jan <i>is</i> natgeregend

Als een werkwoord geen complement heeft, bijvoorbeeld in het werkwoord van weersgesteldheid *waaien* (13b), introduceert een resultatief partikel ook een argument (13b), al is dat minder duidelijk omdat dit argument naar de subjectpositie is verplaatst. De afgeleide status van het subject blijkt in dat geval uit de hulpwerkwoordselectie *zijn*. Hulpwerkwoordselectie geldt als betrouwbare test dat het subject uit een complementpositie is verplaatst. Algemeen wordt aangenomen dat zo'n resultatief partikel een maximale projectie introduceert met zichzelf als hoofd en het noodzakelijke argument als zijn specificerder.

- (14) Resultatieve partikels projecteren een specificerder

Als we nu terug gaan naar onze forumconstructies, blijkt dat weliswaar een resultatief partikel aanwezig is dat extra aan de verbale structuur wordt toegevoegd (*geef op*) maar waarbij geen argument hoort. We kunnen daarom een forumpartikel definiëren als een resultatief partikel zonder lexicale specificerder. Omdat deze specificerder wel geprojecteerd wordt volgens de X-bar theorie, komen we bij een structuur als in (15).

- (15)
$$\begin{array}{l} [\text{ResP} \quad \text{XP}_\emptyset [\text{Res}^\circ \textit{op}]] \\ [\text{ResP} \quad \text{x} [\text{Res}^\circ \textit{op}]] \end{array} \quad \text{met x een variabele}$$

Ook semantisch moet deze structuur welgevormd zijn: er zal een (imperatief) operator aanwezig moeten zijn die deze lege plaats bindt. In de volgende paragrafen zullen we zien dat hetzelfde geldt voor de participiale imperatiefconstructies *opgepast* en *opgehoepeld*.

3.2 De status van *op* in *opletten/oppassen*

Opletten en *oppassen* hebben twee lezingen die we de 'zorgen voor'-lezing en de alarmlezing zullen noemen. Dit is geen toevallige samenval, want ook andere talen gebruiken hier dezelfde wortel(s) om deze betekenissen uit te drukken, zoals Portugees *cuidado!* 'pas op!' en *cuidar* 'zorgen voor'. In het Nederlands is de realisatie van het argument verschillend. In de 'zorgen voor'-lezing is het argument prepositioneel met *op* als de prepositie (16a). In de alarmlezing is het argument ook prepositioneel, maar nu met een extra prepositie *voor*, terwijl *op* als partikel fungeert (16b). Het partikel *op* kan hier zelf geen direct argument hebben (16c).

- (16) a. hij moet op de honden passen/letten (*alarm / zorgen voor)
 b. hij moet voor de honden oppassen/oplettten (alarm /*zorgen voor)
 c. *hij moet de honden oppassen/oplettten (*alarm /*zorgen voor)

We stellen vast dat de twee lezingen op twee verschillende constructies geprojecteerd worden.

- (17) a. *op* is partikel ↔ alarm
 b. *op* is voorzetsel ↔ zorgen voor

De participiale imperatief laat alleen de alarmlezing toe.

- (18) Opgepast! (alarm/*zorgen voor)

Dus in de participiale imperatief fungeert *op* als partikel. Dat zal belangrijk blijken voor de analyse. Vreemd genoeg zijn ook in de gewone imperatief de relaties licht verschoven. In eerste instantie lijkt de constructie met *op* als voorzetsel slechts marginaal de alarmlezing toe te laten (19a), maar deze wordt aanzienlijk beter als we deictische determiners gebruiken (19b). De 'zorgen voor'-lezing lijkt zelfs iets naar de achtergrond te schuiven.

- (19) a. Pas op de honden! (?alarm / zorgen voor)
 b. Pas op die honden! (alarm / ?zorgen voor)

We zullen aannemen dat beide lezingen grammaticaal zijn. Vreemder wordt het met de vaststelling dat nu de partikel-constructie in de alarmlezing van (19b) een direct argument bij zich kan dragen. We kunnen dit verklaren door aan te nemen dat het deictische *die* de rechtsdislocatie faciliteert. Ook zonder pauze is de zin welgevormd maar de alarmlezing blijkt een dubbele klemtoon te hebben (op *op* en op *honden*) wat erop duidt dat *op* het diepst-ingebede argument is (Cinque's klemtoonregel)⁴, en niet *honden*. *Honden* staat dan buiten de zin en krijgt onafhankelijke klemtoon.

- (20) a. Pás [op de hónden]! (*alarm / zorgen voor)
 b. Pas óp, die hónden! (alarm / *zorgen voor)

Dit structurele verschil tussen de twee constructies in de imperatief wordt bevestigd door nu de forum-dimensie erin te betrekken. Beschouw de volgende drie imperatieven.

- (21) a. Pas óp die hónden! (alarm, +forum)
 b. Pás op die hónden! (zorgen voor, -forum)
 c. Pas óp voor die hónden! (alarm, -forum)

De alarmlezing van de prepositionele *op*-constructie is altijd aan het forum gebonden, maar in de 'zorgen voor'-lezing niet. We kunnen namelijk (22a) niet met de shifter "morgen wel" modifieren, maar (22b) wel. Als de partikel *op*-constructie een *voor*-PP bij zich draagt, is er weer geen verplichte forum-binding (22c).

- (22) a. Pas (*morgen wel) óp die hónden! (alarm → +forum)

⁴ De klemtoonregel zegt dat de neutrale zins- en constituentklemtoon op de diepst ingebede constituent valt. (Cinque 1993).

- b. Pás (morgen wel) op die hónden! (zorgen voor → – forum)
 c. Pas (morgen wel) óp voor die hónden! (alarm → – forum)

We concluderen dat het forum-effect niet inherent verbonden is aan de alarmlezing, maar de alarmlezing wel als voorwaarde heeft. Omdat de alarmlezing verbonden is aan de partikel-status van *op*, kunnen we stellen dat het partikel *op* voorwaardelijk is voor de forumlezing maar die niet afdwingt. Wat die forumlezing afdwingt is dat 1. het argument direct is en niet prepositioneel, 2. — indien lexicaal gerealiseerd — buiten de zin staat. In situ-realitatie is niet mogelijk.

(23) *Pas de honden op!

We concluderen opnieuw dat het subject van *op* in de forum-lezing van *opletten* aan de structuur in (15) voldoet. Tenslotte is belangrijk op te merken dat niet alleen *opgepast* maar ook de gewone kale imperatief van *oppassen* een forumlezing heeft, als het object direct is (d.w.z. niet prepositioneel) en buiten de zin staat. Deze twee ingrediënten zullen belangrijk blijken voor de analyse.

3.3. De status van *op* in opgehoepeld

Laten we tenslotte de status van *op* in *opgehoepeld!* nagaan. Om te beginnen is het belangrijk te noteren dat *ophoepelen*, *opsodemieten* etc. het werkwoord *zijn* als hulpwerkwoord selecteren.

⁵

(24) Jan **was** gelukkig gauw opgehoepeld/opgesodemieterd

Dat is een aanwijzing dat het subject *Jan* vanuit een complementspositie naar de structurele subjectspositie is verplaatst. Het is een zgn. *afgeleid subject*. Op het eerste gezicht lijkt dus een structuur als van (25) zich op te dringen, parallel aan (13b).

(25) Die Jan_i sodemietert maar niet [t_i op]

Dan zou de configuratie voor deze werkwoorden afwijken van die in (15) en zou *op* een lexicale specificereerder projecteren. Er is echter één ingrediënt dat we tot nog toe niet gebruikt hebben en dat een cruciaal onderdeel lijkt uit te maken van deze constructie. Dat is het feit dat al deze agressie-uitingen een taboe-woord bevatten: *sodemietert*, *donder*, *flikker*, etc. of woorden waarvan de betekenis verloren is gegaan (*hoepel*, *tief*, etc.). Vanwege de agressieve toon ten opzichte van het subject, zullen we aannemen dat dit predicataat op enig structureel niveau een predikaat van het subject is. In plaats van (25) zullen we daarom (26) voorstellen.

⁵ De constructie heeft sterke overeenkomsten met Levin's FILL-klasse (Levin 1993:119). Zie ook Mulder 1992:197). Wat zowel Levin als Mulder niet opmerken is de predicatieve relatie in deze constructie tussen het geïncorporeerde nomen en de met-PP (beplanten met tulpen, enz.).

i Jan deed [Loreal [zeep]] in zijn haar (predicatie tussen Loreal en zeep)

ii Jan zeepte zijn haar in met Loreal (incorporatie van *zeep* en *in* in V)

iii Jans/zijn haar werd ingezeept met Loreal (passief)

De parallele structuur zou zijn (met incorporatie van *op* en *sodemietert* in V):

iv Die Jan_i V-AGR maar niet [[pro [sodemietert]] op t_i] (met zijn lawaai).

(26) Die Jan_i V-AGR maar niet [[t_i [sodemieter]] op].

Die taboe-woorden lijken geen betekenisbijdrage op het propositionele niveau te leveren. In termen van Postma (1995): ze zijn in nulsemantiek. Volgens de theorie van de nulsemantiek functioneren predikaten die in nulsemantiek zijn als variabelen. Na incorporatie van het dummypredikaat in de verbale projectie ontstaat de structuur in (27).

(27) Die Jan_i sodemieter-t maar niet [[t_i [x]] op]

Hiermee hebben we de twee participiale imperatieven een vergelijkbare structuur gegeven [XP_ø [op]] als de *geef op*-constructie: *op* heeft een niet-thematische specificieerder. De hypothese is dat deze non-thematische specificieerder cruciaal is voor de constructie. Over de werking van deze positie zullen we het in de volgende paragraaf hebben.

4. De werking van het forum partikel

4.1. Nul-uitspelling in het Nederlands

Alvorens de forumwerking van resultatieve/perfectieve hoofden te kunnen achterhalen is het nodig om eerst het blokkeereffect op de uitspelling van de argumenten te onderzoeken. Het zal blijken dat het forumeffect via het blokkeereffect loopt.

In het Nederlands wordt de subjectpositie verplicht uitgespeld. Zelfs als er geen argumenteel subject is wordt de subjectpositie gevuld met een zogenaamd expletief subject. Dit wordt wel de afwezigheid van pro-drop genoemd (Perlmutter 1971). Als we topic-drop constructies buiten beschouwing laten, is er is slechts één context waar het subject onuitgedrukt kan blijven: in imperatieven. Het bijzondere is nu dat dit alleen in imperatieven kan als het werkwoord zonder flectie blijft. Als de imperatieflectie lexicaal is, *moet* het subject ook lexicaal zijn. Dat blijkt bijvoorbeeld in imperatieven in het meervoud of honorifische imperatief (Bennis 2006).

- (28) a loop pro door!/ loop jij door!
b *lopen pro door!/lopen jullie door!
c. *loopt pro door!/loopt u door!

Blijkbaar is het leeg zijn van werkwoordsflectie voorwaardelijk voor het niet uitspellen van het subject. Als we aannemen dat inflectie zich realiseert op de tijdknoop (T) van het werkwoordelijk predikaat (Chomsky 2005), en als we aannemen dat de tijdsknoop de uitspelling is van de eventieve rol van een predikaat, kunnen we stellen dat er een implicatief verband is tussen de uitspelling van deze twee argumenten van een predicaat. Het predicaat *geven* heeft dus een argumentstructuur GEVEN(x,y,z,t), waarbij x,y,z subject, object en indirect object representeren en t de event-variabele.⁶ In kale imperatieven is dus de event-variabele zonder uitspelling. Dit licentieert de mogelijk leegte van het subject x. Omgekeerd geldt: dat als het subject x onuitgespeld blijft, dit ook met de event moet gebeuren.

(29) subj=ø → event=ø

Een vergelijkbaar effect treedt op bij objecten. Zoals Barbiers (2007) laat zien, kan het object leeg blijven in imperatieven. Omdat werkwoorden gemakkelijk een detransiveringsoperatie

⁶ We volgen Jensen (2003) in de assumptie dat T aanwezig is in imperatieven, zij het in defectieve en verarmde vorm. Voor een discussie zie Van der Wurff (2007). Als imperatieven van de verleden tijd bestaan (Wolf 2003) en het plusquamperfectum (Van Duinhoven 1995, Van Olmen (dit nummer)), is dit ook waarschijnlijk.

kunnen ondergaan, bekijkt Barbiers een resultatief partikelwerkwoord zoals *bestuderen*, dat een object *moet* hebben (30a). Maar in de imperatief, als de event onuitgespeld wordt, kan plotseling het object leeg blijven (30b). Het mag lexicaal zijn (30c). Er is dus ook een verband tussen de uitspelling van de event en het object. Wat Barbiers niet noemt – en dat essentieel is voor onze discussie – is dat een leeg object niet meer mogelijk is zodra het imperativische *subject* gelexicaliseerd wordt, zoals in (30d).

- (30) a. Jij bestudeert *(het)
 (Hier heb je wat documenten...)
 b. Bestudeer maar goed!
 c. Bestudeer die maar goed!
 d. *Bestudeer jij maar goed!

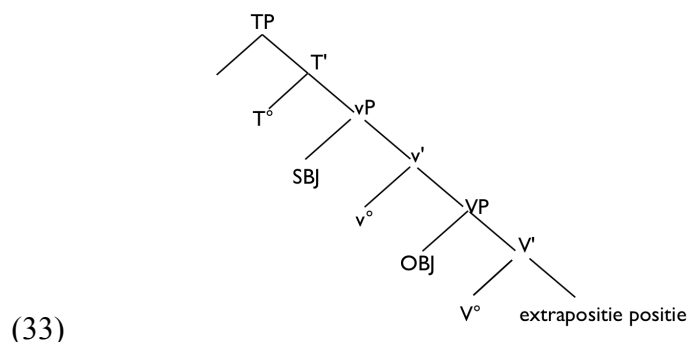
Er is dus ook een verband tussen de objectuitspelling en het *subject*. Een overzicht van het volledige paradigma staat in (31).

	(Hier heb je wat documenten)	null event	null subject	null object
(31) a	Jij bestudeert die morgen goed	-	-	-
	Bestuderen jullie die maar goed!	-	-	-
b	*pro bestudeert die morgen goed	-	+	-
c	*jij bestudeert pro morgen goed	-	-	+
	*Bestuderen jullie pro maar goed!	-	-	+
d	Bestudeer jij die maar goed!	+	-	-
e	*Bestudeer jij pro maar goed!	+	-	+
f	Bestudeer pro die maar goed!	+	+	-
g	Bestudeer pro pro maar goed!	+	+	+
h	*Bestuderen pro die maar goed!	-	+	+

Van de $2^3=8$ mogelijkheden in (31) zijn er vier onwelgevormd (16bcehi). Dat zijn precies die sequenties die een oplopende stap (- +) vertonen over het event-subject-object tripel. Blijkbaar moet die dalen of gelijk blijven. De schendende stappen zijn omcirkeld. Ze corresponderen met een * voor de zin. Het is dus niet de imperativische aard van de constructie die de nulheid van object en subject beïnvloedt, maar de nulheid van de event T.

- (32) Implicatieve schaal van leegheid
 leeg object → leeg subject → lege T

Deze implicatieve schaal lijkt isomorf aan de hiërarchische ordening in de boom (cf. Barbiers 1998): een leeg argument dwingt de leegheid van een hiërarchisch hoger argument af.

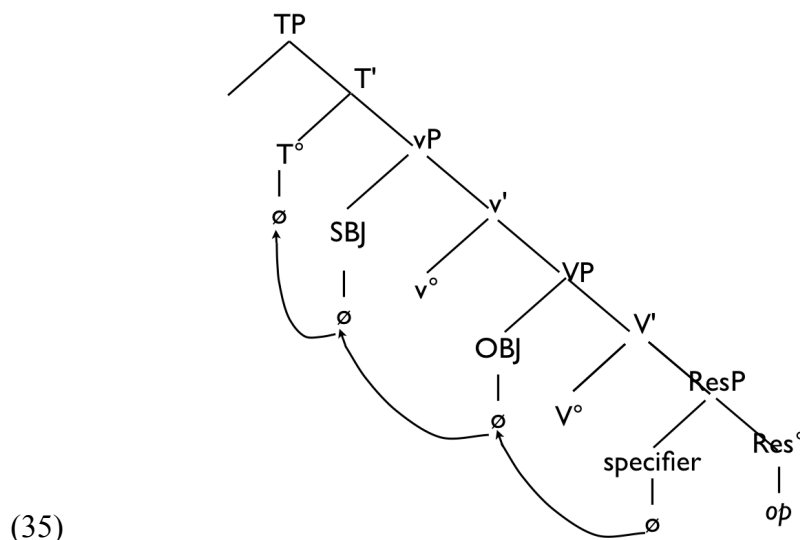
Omgekeerd *faciliteert* een lege event een mogelijk leeg subject, en een leeg subject *faciliteert* een mogelijk leeg object.⁷

4.2 Toepassing op forum-lezingen

Zoals we gezien hebben in paragraaf 1, moeten alle argumenten leeg zijn in forum-imperatieven. Het ligt voor de hand om de implicatieve schaal van leegheid in (32) daarvoor verantwoordelijk te houden. Als het object leeg is, moeten ook het subject en de event leeg zijn. De vraag is dus: wat dwingt het object leeg te zijn in forumlezingen? Nu is de specificerder van *op* steeds leeg, zoals we in paragraaf 3.1-3.3 betoogd hebben. Óf deze extra projectie wordt toegevoegd (*geef op!*), óf er is al een partikel aanwezig, maar er is geen specificerder aanwezig (*opgelet!*, *opgepast!*), of een dummy lexeem zoals *sodemieter* is in V geïncorporeerd en kan als een variabele dienen. De resultatieprojectie is in de boomstructuur aangehecht als uiterste rechtertak (Hoekstra & Mulder 1990). Als we de implicatieve schaal van leegheid generaliseren, krijgen we (34).

(34) Implicatieve schaal van leegheid (gegeneraliseerd)
 lege result → leeg object → leeg subject → lege event

Deze generalisatie is opnieuw isomorf aan de hiërarchie in de syntactische boom, als we de result-state als rechtertak realiseren.

Blijkbaar is er een mechanisme in imperatieven dat hogere argumenten dwingt leeg te zijn als een lagere structurele positie leeg is. Een lege result dwingt zo alle andere argumenten leeg te zijn. Deze syntactische hiërarchie speelt een essentiële rol in de beregeling van de forum effecten in imperatieven.

5. Naar een semantische typologie van imperatieven

5.1. De universele en existentiële imperatief

Tot nog toe hebben we een deel van de participiale imperatieven terzijde gesteld, als in (36).

(36) Daarover niet getreurd!

⁷ We laten het indirect object buiten deze beschouwing omdat indirecte objecten niet verplicht aanwezig zijn.

Deze dragen geen aspectueel partikel, en de voorgaande syntactische analyse is daarom niet van toepassing op deze imperatieven. We moeten onze stilzwijgende terzijdestelling natuurlijk rechtvaardigen met een onafhankelijke motivering en een empirische basis. Een van de verschillen is dat het terzijdegestelde type een negatie bevat, terwijl de forumimperatieven juist geen negatie kunnen bevatten. Nu lijkt de imperatief in (35) iets te betekenen als "het is niet nodig om daarover te treuren", of ook "je hoeft daarover niet te treuren". Het negatief-polaire *hoeven* verschaft ons al een aanwijzing dat er iets bijzonder aan de hand is met (35). Daar zit weliswaar een imperatief-kenmerk maar één waarbij de negatie bereikt heeft over de modaal. Dat geeft een veel zwakker soort imperatief, één die wel de existentiële imperatief wordt genoemd.

In een recent onderzoek van imperatieven in het Duits betoogt Grosz (2011) dat er twee soorten imperatieven bestaan: universele en existentiële. Grosz doet dit aan de hand van de Duitse modale partikels *ja* (dat geen Nederlands equivalent heeft, geglost met JA) en *ruhig* ('gerust').

- (37) a. Geh da JA / *ruhig hin! Sonst wirst du bestraft.
ga daar JA/gerust naartoe. Anders word je bestraft
'Je moet daar naartoe gaan, anders wordt je bestraft'
- b. Geh da ruhig / *JA hin! Das ist vollkommen in Ordnung.
ga daar rustig/JA naartoe. Dat is volkomen in orde
'je kunt daar gerust naartoe gaan; dat is volkomen in orde.'

Terwijl beide zinnen in (37) imperatieven zijn, geeft alleen de eerste zin een verplichting weer. De tweede zin geeft veeleer een mogelijkheid weer. De ambiguïteit van de imperatief wordt in het Duits gedesambigueerd met modale partikels: *ja* geeft een MUST modaliteit, *ruhig* een CAN modaliteit weer. In het Duits, dat een zuivere MUST-modaal heeft (*sollen*), leidt dit tot een mooi contrast is samenspel van lexicale modaal en de modale partikels *ja/ruhig*.

- (38) a. Du sollst da JA / *ruhig hingehen
je moet daar JA/gerust naartoe gaan
- b. Du kannst da ruhig / *JA hingehen
je kunt daar rustig/JA naartoe gaan

Grosz neemt aan dat deze correlatie tussen modaal hoofd en partikel via modale concordantie verloopt (Geurts & Huitink 2006). Vicente (2013) laat zien dat het contrast geen wispelturigheid van het Duits is maar een cross-linguïstische dimensie is. Laten we daarom aannemen dat deze tegenstelling ook voor het Nederlands van belang is. Duidelijk is dat het Nederlandse *gerust* net zo werkt als het Duitse *ruhig*, en slechts met existentiële modalen en imperatieven gecombineerd kan worden.

- (39) a. Ga gerust je gang!
b. Je kunt gerust je gang gaan

Laten we met deze dimensie in ons achterhoofd eens naar de Nederlandse imperativische partikels *toch* en *maar* kijken.

- (40) a. Ga maar weg *maar-imperatief*

- (41) b. Je moet/*kan maar weggaan!⁸
 a. Ga toch weg *toch*-imperatief
 b. Je kunt/*moet toch weggaan!

Merk op dat zowel *maar* als *toch* met de imperatief combineren, d.w.z. met een abstracte modale operator, terwijl *maar* alleen met de lexicale MUST modaal en *toch* alleen met de CAN-modaal te combineren is. Dat brengt op ons de gedachte dat in het Nederlands de *maar*-imperatief (40a) de universele imperatief representeert en de *toch*-imperatief (41a) de existentiële imperatief.⁹ We leggen dit vast in (42).

- (42) *maar*: adverbium van de universele imperatief
toch: adverbium van de existentiële imperatief

Keren we nu terug naar de participiale imperatief (herhaald als (43a) dan blijkt dat de parallelle zin met een lexicale modaal (43b) het *toch*-partikel toelaat, maar niet het *maar*-partikel.

- (43) a. Daarover niet getreurd
 b. Daarover hoeft je toch/*maar niet te treuren!
 c. Daarover toch/??maar niet getreurd!¹⁰

We concluderen dat de terzijdegestelde imperatieven zonder partikel (zoals *niet getreurd*) existentiële imperatieven zijn. Dat verschaft ons een eerste criterium en legitimatie voor die terzijdestelling.

5.2. Forumlezingen als bijzonder geval van de universele imperatief.

Het mag duidelijk zijn dat de forum-lezingen de sterke MUST-modaliteit van de universele imperatief realiseren. Het enige verschil is dat er niet gekwantificeerd wordt over een oneindig universum van toegankelijke werelden maar slechts die welke onmiddellijk toegankelijk zijn in de forumruimte van het hier-en-nu. Ik zou willen voorstellen dat de forum-imperatief een iota-kwantificatie over mogelijke werelden representeert (ι , zie Gamut 1982:175), tegenover de onbepaalde universele (\forall) en existentiële (\exists) kwantificatie. De iota-kwantificatie over elementen is de kwantificatie die unieke referenten identificeert, als in (44).

- (44) a. De koning is de voorzitter van de Raad van State
 b. $\iota x Kx = \iota y Vy$

Deze iota-kwantificatie kan herschreven worden als een universele kwantificatie: er is geen individu y dan x dat de eigenschap "koning van Nederland" heeft (Gamut *op. cit.*: 179), als in (45).

- (45) a. De koning = $\iota x Kx$ iota-kwantificatie

⁸ Er is een lezing van een ander *toch* = 'immers' dat wel combineerbaar is met *moeten*. Deze bedoelen we hier niet.

⁹ Let wel dat ik niet beweer dat (40a en b) dezelfde betekeniswaarde hebben, of dat (41a en b) dezelfde betekeniswaarde hebben. Dus (40b) is niet de glosse van (40a), etc.

¹⁰ Het is me niet duidelijk waarom het contrast in de oordelen hier zwakker is. Merk op dat in (i) het adverbium *liever* niet aan een *maar*-imperatief wordt toegevoegd, maar *maar liever* aan een *maar*-loze imperatief.

(i) Daar over (maar liever) niet getreurd!

Met dank aan Marcel den Dikken voor de observatie dat (i) welgevormd is.

- b. $G(\lambda x Kx) = \exists x (\forall y (Ky \leftrightarrow y=x) \wedge G(x))$ herschreven iota-kwantificatie

Hoewel dus definiete descripties een wijde scope existentiële kwantificatie bevat, bevat hij ook een universele kwantificatie. Als dus de forumlezing, met binding van alle argumenten in het hier-en-nu, deze wereld, een iota-kwantificatie over mogelijke werelden betreft, dan is de forumlezing een bijzonder geval van die universele kwantificatie. We moeten dan ook de forumimperatief beschrijven binnen de verzameling van universele imperatieven. Dit legitimeert onze terzijdestelling van het *niet-getreurd* type, dus die zonder een partikel.

5.3. Het modale eens als forumadverbium

De volgende stap is de identificatie van een modaal imperatief adverbium bij deze iota-kwantificatie. Beschouw de zin in (46).

- (46) Geef dat boek {eens/maar/toch} aan Jan

In de vorige paragrafen hebben we *toch* geïdentificeerd als het partikel van de existentiële imperatief en *maar* als het partikel van de universele imperatief. Wat is de status van het imperativische *eens* [əs]? Merk om te beginnen op dat de referent JAN verplicht in de discourse aanwezig moet zijn als we een imperatief met *eens* uiten (47a), maar niet bij *toch* of *maar*.

(47)	a.	Geef dat boek eens aan Jan	Jans aanwezigheid is verplicht ¹¹
	b.	Geef dat boek maar aan Jan	Jans aanwezigheid is niet vereist
	c.	Geef dat boek toch aan Jan	Jans aanwezigheid is niet vereist

Voor de niet uitgedrukte argumenten geldt binding aan de discourse volgens de Silverstein hiërarchie (2 > 1 > 3bezield > 3onbezield). Voor de uitgedrukte argumenten geldt slechts de eis van forumbinding.

- (48) Geef dat boek eens! (d.w.z. aan mij, 1sg)

Er is dus geen verplichte leegte van de argumenten in deze constructie, maar ze moeten wel forumgebonden zijn, als in (49).

(49)	a.	Geef dat boek (*dat je thuis hebt) eens.	object verplicht aanwezig
	b.	Geef dat boek (dat je thuis hebt) toch	obj. niet verplicht aanw.
	c.	Geef dat boek (dat je thuis hebt) maar	obj. niet verplicht aanw.

Ook tijd en plaats zijn niet te verschuiven vanaf het forum van de taaldaad. We concluderen dat het modale adverbium *eens* de iota-kwantificatie over mogelijke werelden afdwingt. We hebben daarmee de volgende identificatie van modale adverbia.

- (50) *maar*: bijwoord van de universele imperatief
toch: bijwoord van de existentiële imperatief

¹¹ Er is een meer exclamative lezing met een emphatische toon en staccato uitspraak (met volle uitspraak van *eens*), waar Jan niet aanwezig hoeft te zijn.

(i) Geef dat boek eens aan Jan! (dan zwaait er wat!)

In het Fries gebruikt men hier *iens* 'eens' i.p.v het gebruikelijke *ris* (<een reis, Ned. 's). In termen van Proeme (1984, *apud* Van Olmen 2013) heeft deze constructie een voorstellinginterpretatie. Deze bijzondere lezing betrekken we hier niet in de discussie.

eens: bijwoord van de iota-kwantificator imperatief

We concluderen dat zowel *eens* als *op* het forum-effect teweegbrengen. Bij *op* moeten dan alle argumenten leeg zijn. Dat correleert met *op*'s lege specificator. Dan zijn ook alle participanten leeg en treedt de Silverstein-hiërarchie in werking voor de interpretatie van die lege argumenten. Die hiërarchie treedt ook in werking als argumenten toevallig leeg zijn in de *eens*-imperatief. Bij *eens* kunnen de argumenten gelexicaliseerd worden en dan wordt de Silverstein-hiërarchie niet gebruikt bij de interpretatie. Dat kunnen we aan de afwezigheid van een lege specificator toeschrijven. Mogelijk is het *eens* (of een deel ervan) die de specificator bezet.

(51) a. [ResP eens [Res° Ø]]

Het hoeft niet te verbazen dat *eens* en *op* moeilijk te combineren zijn. Sommige functionele projecties verzetten zich tegen dubbele vulling, maar dat is sterk gevoelig voor dialectvariatie. Maar niets uit de grammatica sluit het uit. De hier voorgestelde theorie voorspelt dus (52).

(52) Vertel (eens/*maar/*toch) op!

De uitsluiting van *maar* en *toch* in forumconstructies is principieel vanwege de betekenis, zoals hierboven uiteengezet.¹²

5.4. Twee forumconstructies

Samenvattend kunnen we stellen dat we twee forumconstructies hebben getraceerd. Ten eerste hebben we de *op*-constructie die we in drie gedaanten tegenkomen: in *geef op!*, *opgepast!*, en *opgehoepeld!*. Deze hebben alle drie een configuratie met een lege positie in de specificator van het partikel: [x [op]]. Deze constructie laat verplicht alle participanten van het predicaat onuitgedrukt. Daarmee staat deze constructie aan de uiterste kant van een schaal van leegheid van de argumentele posities. Ten tweede hebben we de *eens*-constructie. Ook deze vertoont het forum-effect, d.w.z. dat alle participanten door het forum van de taaldaad gebonden moeten worden. Maar deze argumenten kunnen wel een lexicaal uitdrukking vinden.

(53) a. [x [op]]
b. alle argumenten hebben forumbinding,
c. alle argumenten zijn leeg

(54) a. [eens []]
b. alle argumenten hebben forumbinding
c. argumenten kunnen lexicaal zijn

In de volgende paragraaf zullen we deze eigenschappen verklaren uit algemene principes van de syntaxis.

¹² Het waargenomen contrast is minder sterk dan in (52) aangegeven. Het is:

(i) Vertel (?eens/*?maar/*?toch) op!

Ik heb geen verklaring voor dit verzwakte effect. Bij participiale imperatieven zijn deze modale adverbialen uitgesloten.

indexicale betekenis delen. Die indexicale betekenis wordt geheel geïmporteerd uit de syntactische construal, te weten, de indexicalen die aanwezig zijn in C.

Wat deze discussie duidelijk maakt is dit: complexe betekenissen worden niet uitgedrukt via een constructie, zelfs niet uitgedrukt via de syntaxis, maar de syntaxis is een formeel hiërarchisch systeem dat complexe betekenissen faciliteert en genereert.

7. Forum-imperatieven en de structuur van de grammatica

Zoals we in de vorige paragrafen gezien hebben, voldoen de forum-imperatieven aan alle eisen van de productieve grammatica, in weerwil van de omstandigheid dat het restrictieve constructies betreft die in hoge mate gelexicaliseerd zijn. Op zichzelf is dat niet zo verwonderlijk want waarom zouden opgeslagen structuren niet welgevormd hoeven zijn?

Ik vind het zelfs een aantrekkelijke gedachte als welgevormdheid geen eis van de productie is maar van de opslag, van de opslag in het korte-termijngeheugen en met name van het lange-termijngeheugen: juist opgeslagen structuren moeten welgevormd zijn, dynamisch geproduceerde structuren gaan veelal mank aan allerlei performance-fouten. Bovendien is productie veel minder onderhevig aan grammaticale oordelen dan perceptie, hoewel goede productie natuurlijk met zelfwaarneming gepaard zal gaan. Hoe dit ook zij, ik vind het nauwelijks verbazingwekkend dat de studie van de *geef op*- en *opgepast*-constructie zoveel diepe eigenschappen van de grammatica blootlegt. Wat ik in deze paragraaf wil doen, gaat evenwel een stap verder. Ik wil laten zien dat deze structuren mogelijk iets zeggen over de structuur van diertaal.

De eerste observatie die bij de *geef op*-constructie gemaakt kan worden, is dat deze uitingen geen verschoven referentie ("displaced reference") toelaten. Afwezigheid van verschoven referentie is een karakteristiek van diertaal: alle uitingen vinden plaats en hebben verwijzing naar het hier-en-nu. Hoewel sommige primaten kreten over afwezige roofdieren kunnen horen en interpreteren, vinden de uitingen zelf altijd in aanwezigheid van het roofdier plaats (Cheney & Seyfarth 2003). En hoewel sommige dieren niet alleen kunnen afgaan op externe referentie maar ook op hun motivationele interne mentale toestand (Marler, *et al.* 1992), blijft niettemin de uiting daarmee geworteld in het hier-en-nu. De parallel tussen de forumimperatieven en diertaal is dus opvallend. Afwezigheid van negatie bevestigt dit beeld. De tweede observatie is dat de uitingen in drie semantische klassen vallen:

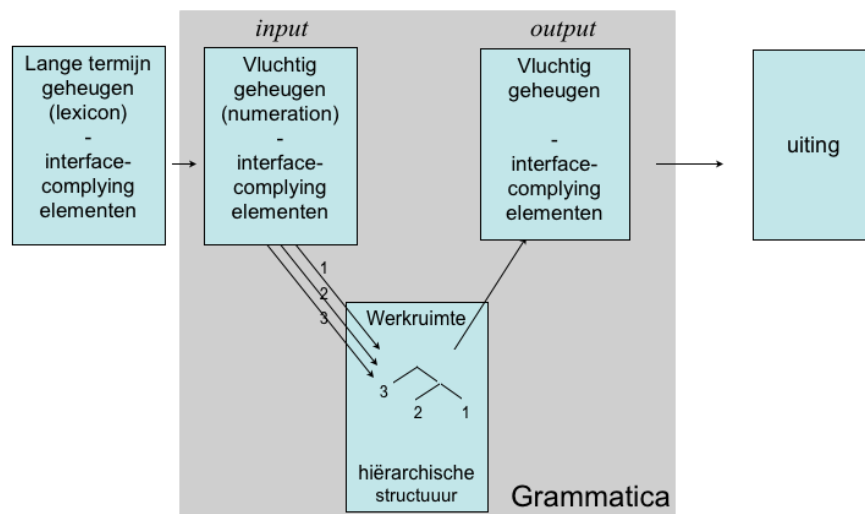
(59)	a.	geef op/vertel op/zeg op!	bedel
	b.	opgepast/opgelet!	alarm
	c.	opgesodemieterd/opgehoepeld/opgetiefd!	agressie

Nu deelt Hauser dierenkretten in vier klassen in: bedel-kretten (inclusief bronst-roepen), alarm-kretten, agressie-kretten en vriendelijke kretten. Dat komt dus mooi overeen met de drie klassen van de *op*-imperatief. Alleen voor de laatste heb ik nog geen tegenhanger kunnen vinden in de forumimperatieven.

Over het algemeen wordt het verschil tussen menselijke taal en diercommunicatie beschreven in termen van recursie: menselijke taal zou recursieve patronen gebruiken, d.w.z. eenheden die vergelijkbare eenheden in zich dragen. Nu zijn er allerlei soorten recursie. Recursieve aanhechting is zeker niet voorbehouden aan menselijke taal. Ook diercommunicatie kunnen signalen combineren (Arnold & Zuberbühler 2006), zowel syntactisch als semantisch. In ons 2007 paper, hebben Postma en Rooryck voorgesteld om het verschil tussen menselijke taal en diercommunicatie te leggen in het al dan niet aanwezig zijn van *fase-recursie*. Fase-recursie kan het eenvoudigst begrepen worden met een grammatica met een werkruimte die slechts één boom mag bevatten. We zullen uitgaan van het minimalistische grammatica-model dat uit drie componenten bestaat: 1. de *numeratie*, die de

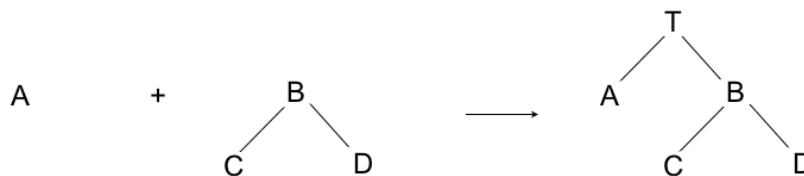
losse woorden bevat die een construct gaan vormen, 2. de *werkruimte*, waarin elementen aan een bestaande boom wordt gehecht, en 3. een *uitspellingscomponent*, die van een hiërarchische object een lineaire string maakt. Dit is weergegeven door het grijze gedeelte in figuur in (60).

De input bevat elementen die aan de twee interfaces beantwoorden. Het zijn 'tekens' oftewel signifié-signifiant-paren. Ze worden geselecteerd uit het lange termijngeheugen. In de werkruimte worden deze elementen stap voor stap via *merge* tot bomen samengesteld, d.w.z. hiërarchische structuren. Vervolgens gaat de structuur of boom naar de output, waar de compositionele semantiek wordt berekend en toegekend en er een linearisatie plaatsvindt. De output bevat dus een structuur met twee interfaces, een semantische en een fonologische (de lineaire ordening).

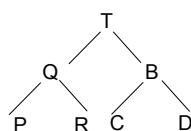
(60)

In tegenstelling tot het model dat gewoonlijk in het minimalisme wordt gebruikt, bevat de werkruimte in het door ons voorgestelde model slechts één boom. Als een element A uit de numeratie naar de werkruimte wordt overgebracht, versmelt de ingebrachte A en de reeds aanwezige boom B tot een nieuwe boom, zeg T, in (61). Omdat alleen de topknoop B zichtbaar is voor verwijzing en manipulatie, zal de structuur een zuiver-enkelvoudig vertakkingsstelsel vertonen. Bij linearisatie volgens het mechanisme van Kayne (1994) wordt dit een homogeen rechts-vertakkende boom.

(61)

Zo'n model met een eenbomige werkruimte genereert dus geen structuren als in (62). Structuren met complexe linkertakken zijn uitgesloten in dit eenvoudige model.

(62)

Dus een eenbomige werkruinte sluit structuren met subjecten uit; een subject vormt immers een complexe linkertak. Zo'n eenbomig grammaticamodel *ondergenereert* dus. Het representeert niet de rijkdom van het menselijk taalvermogen. Om toch complexere structuren mogelijk te maken, suggereren Postma & Rooryck (2008) dat bomen teruggeplaatst kunnen worden in de numeratie. Ze kunnen dan hergebruikt worden en zullen zo als complexe linkertakken kunnen functioneren. Deze teruggeplaatste bomen moeten dan wel aan de specifieke voorwaarden van "interface complying" elementen voldoen, d.w.z. ze moeten een toegekende semantiek en een toegekende linearisatie hebben. Teruggeplaatste bomen zijn dus fases. Als de linearisatie al is vastgesteld, dan volgt dat complexe linkertakken een ondoordringbare eenheid vormen, bijvoorbeeld voor extractie. Zo volgt de bekende blokkade op linkertak-extractie (Corver 1990) eenvoudig uit de structuur van de grammatica. Ook andere syntactische eisen, zoals c-command volgen op eenvoudige wijze. We verwijzen naar Postma & Rooryck (2008) voor details.

Laten we met deze kennis op zak terugkeren naar onze forumconstructies. Wat voor onze discussie van forum-imperatieven van belang is, is dat forumconstructies geen nominale argumenten lexicaliseren en dat ze dus zuivere verbale één-fasestructuren zijn, zonder complexe linkertakken. Forumlezingen kunnen dus zonder fase-recursie worden aangemaakt. Met andere woorden: in forumlezingen maken we gebruik van een simple grammatica-variant zonder fase-recursie; een grammatica die vergelijkbare uitingen oplevert als het systeem van diercommunicatie. Argumenten kunnen niet gelexicaliseerd worden en moeten daarom forumbinding hebben.

Let wel dat deze theorie niet zegt dat nominale structuren uitgesloten zijn. Ze mogen alleen niet dieper ingebed zijn. Een structuur als (63) is een nominale constructie met een forumeffect.

- (63) Een slang!
'Er is hier en nu een slang aanwezig'

De structuur in (79) heeft een existentiële lezing en realiseert zelf het predikaat. Deze structuren kunnen zonder faserecursie worden aangemaakt. Dergelijke alarmkretten zijn algemeen in dierentaal. Daarmee kunnen we forumuitingen en dierentaal eenvoudig karakteriseren als uitingen die door een (sub)-grammatica zonder faserecursie worden gegenereerd.

8. Conclusies

In dit artikel hebben we forumlezingen bestudeerd in een aantal imperativische constructies met een forumpartikel (gewoonlijk *op*) die wat distributie, interne structuur en betekenis en verwijzing in hoge mate beperkt zijn. We hebben een gemeenschappelijk deel (het partikel *op*) geïdentificeerd en de betekenisbijdrage daarvan afgeleid uit algemene principes van de grammatica. Er is een grammatica-brede hiërarchie van leegte die in deze constructie maximaal naar de oppervlakte komt, maar die zeker niet tot deze constructie beperkt is. Daarnaast hebben we een nieuwe classificatie van imperatieven voorgesteld (universeel, existentieel, *iota*) met bijbehorend modaal adverbium. De forumlezing is een speciaal geval van de *iota*-imperatief, zoals uitgedrukt door *eens* [əs]. Terwijl alle argumenten in forumimperatieven (met *eens* en met *op*) aan de discourse gebonden moeten zijn bij hun interpretatie, moeten ze bij het forum-partikel *op* daarenboven allemaal leeg zijn (d.w.z. zonder uitspelling blijven). Hier zijn dus restricties actief op beide interfaces van de syntaxis. Doordat alle argumenten in de *op*-imperatief leeg moeten zijn, is het een één-fase uiting. Als

we het verschil tussen menselijke taal en diertaal localiseren in de afwezigheid van fase-recurisie in diertaal, kunnen we stellen dat de subset van menselijke forumuitingen isomorfie vertoont met diereuitingen, waarmee deze constructie sterke overeenkomsten vertoont in syntactische complexiteit, semantiek en pragmatiek.

8. Referenties

- Arnold Kate & Klaus Zuberbühler (2006). Semantic combinations in primates call. *Nature* 441, 303.
- Barbiers, Sjef (1998). English and Dutch as SOV-languages and the distribution of CP complements. Renée van Bezooijen et.al (eds.) *Linguistics in the Netherlands 1998*, 13-25.
- Barbiers, Sjef (2007). On the periphery of imperative and declarative clauses in Dutch and German. In: Van der Wurff (ed.). *Imperative Clauses in Generative Grammar - Studies in honour of Frits Beukema*. Benjamins. Amsterdam. 95-112.
- Bennis, Hans. 2001. Featuring the subject in Dutch imperatives. In: *Imperative clauses in Generative Grammar*, Leiden. 19–37.
- Bennis, Hans (2006). Agreement, Pro and Imperatives. In Ackema, Peter et al. (eds.) *Arguments and Agreement*. Oxford: Oxford University Press.
- Beukema, Fritz & Peter Coopmans (1989) A Government-Binding perspective on the imperative in English, *J. of Linguistics* 25, 417-436.
- Cinque, G. 1993. A Null Theory of Phrase and Compound Stress. *Linguistic Inquiry*, 24, 239-297.
- Cheney, D. L. and Seyfarth, R. M. (1990) *How monkeys see the world: Inside the mind of another species*. Chicago, University of Chicago Press.
- Corver, Norbert. 1990. *The syntax of left branch extractions*. Doctoral Dissertation, Katholieke Universiteit Brabant.
- Coussé, Evie & Albert Oosterhof (2012). Het imperativisch participium in het Nederlands. Vorm, betekenis en gebruik. *Nederlandse Taalkunde* 17, 26-55.
- D'Alessandro, Roberta (2007). *Impersonal si constructions. Agreement and Interpretation*. Mouton-De Gruyter. Berlin.
- Dikken, M. den (1992). Empty operator movement in Dutch imperatives. In: D. Gilbers & S. Looyenga (eds.), *Language and cognition 2*. Groningen: University of Groningen, 51-64.
- Dikken, Marcel den (1997). Speaker-Oriented Particles In Dutch Imperatives. *GLOT International* 3, 23-24.
- Duinhoven, A.M. (1995). Had gebeld! De irrealis imperatief. *Tijdschrift voor Nederlandse taal- en letterkunde* 111, 346-364.
- Gamut, L.T.F. (1982). *Logica, taal en betekenis 1 - Inleiding in de logica*. Het Spectrum, Aula 76.
- Grosz, Patrick. (2011). German particles, modality, and the semantics of imperatives. In: Lima, Mulling & Smith (eds.), *Proceedings of NELS 39*. Amherst, MA: GLSA. 335–339.
- Geurts, B. & J. Huitink (2006): 'Modal Concord', in *Proceedings of the ESSLLI 2006 Workshop Concord Phenomena at the Syntax Semantics Interface*. U. of Malaga.
- Haslinger, Irene (2007). *The Syntactic Location of Events*. PhD-dissertation Tilburg Univ.
- Hoekstra, Teun & René Mulder (1990). Unergatives as copular verbs: locational and existential predication. *The Linguistic Review* 7, 1-79.
- Jensen, B. (2003). Syntax and Semantics of Imperative Subjects, *Nordlyd* 31, 150-164.
- Koppen, Marjo van (2004). *One Probe -Two Goals: Aspects of agreement in Dutch dialects*. PhD dissertation Leiden University.

- Marler, P, et. al (1992). Animal signals: Motivational, referential or both? . In: H. Papoušek, Uwe Jürgens, Mechthild Papoušek (eds.). *Nonverbal Vocal Communication: Comparative and Developmental Approaches*. 66-
- Olmen, Daniel van (2013). De imperatief in de verleden tijd. *Nederlandse Taalkunde*, dit nummer.
- Ott, Dennis & Mark de Vries (to appear). *Right-dislocation as deletion*. [provisionally accepted in NLLT].
- Perlmutter, David (1971). *Deep and Surface Structure Constraints in Syntax*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Postma, Gertjan & Johan Rooryck (2008). *Phase-recursion, Restricted Linguistic Systems, and Full Language*. Lingbuzz: <http://ling.auf.net/lingbuzz/000470/current.pdf>
- Rooryck, Johan & Gertjan Postma (2007). On Participial Imperatives. In: Van der Wurff (ed.). *Imperative Clauses in Generative Grammar - Studies in honour of Frits Beukema*. Benjamins. Amsterdam. 273-296.
- Schepper, Kees de (2013). You and me against the World? - First, second and third person in the world's languages. Doctoral dissertatiion Radboud Universiteit Nijmegen.
- Seyfarth, R.M. & Cheney, D.L. (2003). Signalers and receivers in animal communication. *Annual Review of Psychology* 54, 145-173.
- Silverstein, Michael. 1976. Hierarchies of features and ergativity. In: R. M. W. Dixon (ed.) *Grammatical Categories in Australian Lanugages*. New Jersey. 112–171.
- Vincente, Luis (2013). *Past counterfactuality in Spanish imperatives and its implications for the analysis of imperatives*. Ms. University of Potsdam.
- Wolf, Henk (2003). Imperatieven in de verleden tijd. *Taal en Tongval* 55, 168-187.